

Βρυξέλλες, 9 Ιουλίου 2026
(OR. en)

11631/26

LIMITE

COPS 426	EUMC 288
ANTICI 189	INDEF 140
POLMIL 297	HYBRID 90
COEST 550	ESPACE 122
COASI 142	CLIMA 389
CONUN 125	ENV 920
MAMA 185	CT 89
MOG 161	COTER 105
COTRA 61	CIVCOM 183
ELARG 151	RELEX 974
COWEB 100	JAI 959
COAFR 224	COMPET 933
COLAC 100	CFSP/PESC 1112
CONOP 45	CSDP/PSDC 481

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (2ο Τμήμα)
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Κοινή αντίληψη — Οι απειλές και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε: αξιολόγηση του στρατηγικού περιβάλλοντος της ΕΕ

Κοινή αντίληψη — Οι απειλές και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε: αξιολόγηση του στρατηγικού περιβάλλοντος της ΕΕ

Ο κόσμος στον οποίο ζούμε

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα αβέβαιο γεωστρατηγικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από συνεχείς και ταυτόχρονες απειλές σε πολλαπλά μέτωπα. Η διαμόρφωση κοινής αντίληψης για τις απειλές αυτές, βάσει μιας προσέγγισης 360 μοιρών, είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ διαθέτει τα αναγκαία μέσα και είναι προετοιμασμένη να προσαρμόζεται, ώστε να προστατεύει αποτελεσματικά τους πολίτες της, να προβάλλει τα συμφέροντά της, να ενισχύει τη στρατηγική αυτονομία της και να μειώνει τις εξαρτήσεις της, καθώς και να προασπίζει τις αξίες στις οποίες εδράζεται: τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την ελευθερία, τη δημοκρατία, την ισότητα, το κράτος δικαίου και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το στρατηγικό μας περιβάλλον υφίσταται βαθύ διαρθρωτικό μετασχηματισμό, στο πλαίσιο του οποίου διάφορες αναθεωρητικές δυνάμεις και ολοένα δυναμικότεροι παράγοντες αμφισβητούν ευθέως την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία της Ευρώπης. Με την απρόκλητη επίθεσή της κατά ενός ειρηνικού γείτονα —της Ουκρανίας— η Ρωσία κατέρριψε την αρχιτεκτονική ασφάλειας της Ευρώπης, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά τον Ψυχρό Πόλεμο. Αποτελεί την πλέον άμεση και ευθεία απειλή για την ευρωπαϊκή ασφάλεια, με την Κίνα να λειτουργεί ως βασικός παράγοντας διευκόλυνσης της επίθεσής της κατά της Ουκρανίας και της συνεργασίας με παράγοντες όπως η Λευκορωσία, το Ιράν και η Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ). Η έκβαση του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας θα έχει σοβαρό αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφάλειας. Η ανεξαρτησία, η κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας, εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο μιας δίκαιης και διαρκούς ειρήνης. Η επίτευξη ανεξαρτησίας, ασφάλειας, ευημερίας και σταθερότητας στην Ουκρανία αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Η **βασισμένη σε κανόνες διεθνής τάξη** και το πολυμερές σύστημα, τα οποία εδράζονται στο διεθνές δίκαιο, στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στις αρχές του, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων ο σεβασμός της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών, η αποχή από την απειλή ή τη χρήση βίας, καθώς και η προάσπιση των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παραμένουν ουσιαστικής σημασίας τόσο για την Ευρώπη όσο και για τη διεθνή κοινότητα συνολικά. Ωστόσο, όλα τα παραπάνω τελούν υπό ολοένα και αυξανόμενη πίεση. Παρατηρείται σημαντική μετατόπιση από ένα σύστημα βασισμένο σε κανόνες προς μια δυναμική ισχύος, καθώς και επιταχυνόμενη απομάκρυνση από τη διεθνή συνεργασία στους τομείς των νέων τεχνολογιών, της κλιματικής αλλαγής και του εμπορίου. Οι αυξημένες απειλές στη θάλασσα, οι απειλές στον κυβερνοχώρο και οι υβριδικές απειλές εντείνουν τις προκλήσεις για την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Στον πυρήνα αυτού του μετασχηματισμού βρίσκεται η **αποφασιστικότητα ορισμένων δυνάμεων**, κυρίως της Ρωσίας και της Κίνας, **να εδραιώσουν την περιφερειακή τους κυριαρχία και να αναδιαμορφώσουν την παγκόσμια τάξη** σύμφωνα με τα συμφέροντά τους, προωθώντας την επιστροφή στη λογική της σφαίρας επιρροής. Η προσπάθεια αυτή είναι διαρκής και συστημική και υποστηρίζεται από μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε στρατιωτικές δυνατότητες, φιλοδοξίες τεχνολογικής υπεροχής και χρήση οικονομικής μόχλευσης. Οι παράγοντες αυτοί εκμεταλλεύονται τυχόν βαθιές και συχνά ασύμμετρες αλληλεξαρτήσεις προκειμένου να εξαναγκάσουν τους αντιπάλους τους. Η ενσωμάτωση της ΤΝ και των αυτοματοποιημένων συστημάτων στις στρατιωτικές, οικονομικές και πολιτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων ενισχύει την ταχύτητα, την κλίμακα και την αποτελεσματικότητα αυτών των απειλών, ενώ η ολοένα συχνότερη προσφυγή σε υβριδικές δραστηριότητες επιδιώκει να εκμεταλλευτεί τα τρωτά σημεία μας, καθιστώντας παράλληλα ασαφή τη διάκριση μεταξύ ειρήνης και πολέμου.

Ταυτόχρονα, οι **Ηνωμένες Πολιτείες**, ο σημαντικότερος στρατηγικός μας εταίρος, **αναπροσαρμόζουν τις προτεραιότητες** και τη στάση τους σε όλους τους τομείς. Ειδικότερα, επανεξετάζεται η μακροχρόνια συμβολή των ΗΠΑ στην άμυνα της Ευρώπης, με την προσδοκία ότι οι Ευρωπαίοι θα αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη για τη δική τους ασφάλεια. Για την ΕΕ, αυτό συνεπάγεται σημαντικές συνέπειες, δεδομένης της κεντρικής σημασίας του διατλαντικού δεσμού για την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία μας επί δεκαετίες. **Η διατλαντική σχέση και η συνεργασία ΕΕ–ΝΑΤΟ παραμένουν καίριας σημασίας για τη συνολική ασφάλειά μας.**

Στην άμεση γειτονία μας, η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα ακόμη ενεργό πεδίο συγκρούσεων στη **Μέση Ανατολή**, το οποίο έχει προκαλέσει άμεσες και εκτεταμένες συνέπειες στους τομείς της ασφάλειας, της οικονομίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας. Ειδικότερα, ο πρόσφατος πόλεμος στον Περσικό Κόλπο, οι συνεχιζόμενες εντάσεις στην περιοχή, μεταξύ άλλων όσον αφορά το Ισραήλ, την Παλαιστίνη και τον Λίβανο, υπενθυμίζουν με τον πλέον σαφή τρόπο την πολυδιάστατη απειλή που συνιστά η περιφερειακή κλιμάκωση για την ασφάλεια, την οικονομική ανθεκτικότητα και τα ευρύτερα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ. Η αστάθεια στη Μέση Ανατολή συνδέεται με την επιζήμια και στενή συνεργασία της Ρωσίας με το Ιράν.

Το εξελισσόμενο αυτό γεωπολιτικό περιβάλλον απαιτεί αποφασιστική δράση και βαθύτερες εταιρικές σχέσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων μας και την προώθηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων της ΕΕ, δηλαδή την ενίσχυση της αμυντικής ετοιμότητας και προώθηση της παγκόσμιας σταθερότητας, ιδίως στη γειτονία της, τη διασφάλιση της ευημερίας και της ανθεκτικότητάς της, καθώς και την προστασία των θεμελιωδών αξιών και του δημοκρατικού πολιτικού της μοντέλου. Με τον τρόπο αυτόν, η ΕΕ έχει την ευκαιρία να διαμορφώσει τη βασισμένη σε κανόνες διεθνή τάξη του μέλλοντος και να αποτελέσει σημείο αναφοράς για παγκόσμιους εταίρους που συμμερίζονται το ενδιαφέρον μας για οικουμενικούς κανόνες και αρχές, το διεθνές δίκαιο και την πολυμερή προσέγγιση.

Η ΕΕ έχει ισχυρή πολιτική και οικονομική βαρύτητα, καθώς και ισχυρά αμυντικά μέσα για την επίτευξη όλων αυτών των στόχων. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες ώστε **να μετουσιωθούν τα υφιστάμενα δυνατά μας σημεία σε ισχύ.**

Το στρατηγικό μας περιβάλλον: έντονος στρατηγικός ανταγωνισμός, αμφισβήτηση και κατακερματισμός

Η **Ρωσία** αποτελεί την πλέον άμεση, σημαντική, ευθεία και μακροπρόθεσμη απειλή για την ασφάλεια της ευρωπαϊκής ηπείρου. Η Ρωσία επιδιώκει να ανατρέψει την ευρωπαϊκή και παγκόσμια τάξη ασφάλειας και να προωθήσει ένα μοντέλο διακυβέρνησης βασισμένο σε σφαίρες επιρροής, μέσω του οποίου επιδιώκει να ανακτήσει την κυριαρχία της επί των γειτόνων της. Παρότι δεν έχει καταφέρει να επιτύχει τους στρατιωτικούς και στρατηγικούς της στόχους, η Ρωσία εξακολουθεί να αγνοεί τις διπλωματικές προσπάθειες για τον τερματισμό του επιθετικού πολέμου της και την επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης ειρήνης στην ευρωπαϊκή ήπειρο, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκει να ανασυγκροτήσει τις δυνάμεις και τις στρατιωτικές της δυνατότητες και να αποκαταστήσει τη διεθνή εικόνα της ως παγκόσμιας δύναμης. Η συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων της Ρωσίας στα σύνορα της Ευρώπης, η αυξανόμενη στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας και η μετάβαση σε μια πολεμική οικονομία, με συγκεκριμένες φιλοδοξίες σε βασικούς στρατηγικούς βιομηχανικούς και τεχνολογικούς τομείς, όπως το διάστημα και η πυρηνική ενέργεια, συνιστούν μακροπρόθεσμη απειλή για την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Παράλληλα, η Ρωσία έχει εντείνει την υβριδική εκστρατεία της κατά της ΕΕ και των κρατών μελών της, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διατάραξη κρίσιμων υποδομών, κατασκοπεία, κυβερνοεπιθέσεις, χειραγώγηση πληροφοριών και παρεμβάσεις από το εξωτερικό, δορυφορικές παρεμβάσεις, εργαλειοποίηση της μετανάστευσης, καθώς και παρεμβάσεις στις εκλογικές διαδικασίες, φυσικές δολιοφθορές και άλλες μορφές εχθρικών παρεμβάσεων. Στόχος της είναι να υπονομεύσει την ευρωπαϊκή ενότητα και δημοκρατία, να προκαλέσει φόβο και πόλωση στις κοινωνίες και, κυρίως, να αποθαρρύνει την περαιτέρω στήριξη προς την Ουκρανία. Η Ρωσία αναπτύσσει ένα ευρύ φάσμα υβριδικών εργαλείων στην ευρύτερη ευρωπαϊκή γειτονία, από τα Δυτικά Βαλκάνια μέσω του Εύξεινου Πόντου και του Νότιου Καυκάσου έως την Κεντρική Ασία, τα οποία επηρεάζουν άμεσα βασικά πολιτικά συμφέροντα και συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ. Για τη χρηματοδότηση της πολεμικής της μηχανής, η Ρωσία χρησιμοποιεί ένα δίκτυο σκαφών του σκιώδους στόλου για εξαγωγές πετρελαίου, παρακάμπτοντας τις κυρώσεις και δημιουργώντας παράλληλα θαλάσσιους, περιβαλλοντικούς και νομικούς κινδύνους, καθώς και κινδύνους που σχετίζονται με την επιβολή.

Η **Κίνα** διαθέτει τη δυνατότητα να επικρατήσει στον συστημικό ανταγωνισμό, καθώς συνδυάζει βιομηχανική κλίμακα, τεχνολογική φιλοδοξία και παγκόσμια εμβέλεια, ενώ παράλληλα εκμεταλλεύεται την αστάθεια. Τα ασύμμετρα πλεονεκτήματα της Κίνας έναντι της ΕΕ, από τις εμπορικές ανισορροπίες έως τις κρίσιμες πρώτες ύλες και την τεχνολογική πρόοδο σε ορισμένους τομείς, σε συνδυασμό με την προθυμία της να τα χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης κατά της ΕΕ και άλλων εταίρων, στο πλαίσιο της φιλοδοξίας της να καταστεί ηγετική παγκόσμια δύναμη, καθιστούν την Κίνα κρίσιμη μακροπρόθεσμη στρατηγική πρόκληση. Η στήριξη της Κίνας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα διευκόλυνσης για τη Μόσχα. Η Κίνα θα συνεχίσει να επιδιώκει την ενίσχυση της επιρροής της στην Ευρώπη.

Οι εξελίξεις αυτές, σε συνδυασμό με το περιβάλλον των απειλών που εμφανίζεται ριζικά αλλαγμένο και την αυξημένη συνεργασία στρατηγικών αντιπάλων, οι οποίοι επιδεικνύουν μεγαλύτερο μεταξύ τους συντονισμό, μοιραζόμενοι ικανότητες και αντλώντας διδάγματα από τις εν εξελίξει συγκρούσεις που πολλαπλασιάζονται, θέτουν την ΕΕ και τα κράτη μέλη της ενώπιον της επείγουσας ανάγκης να ενισχύσουν την αμυντική τους ετοιμότητα και τις ικανότητες τους σε επίπεδο ασφάλειας και αναχαίτισης κινδύνων. Μια ΕΕ ισχυρότερη και ικανότερη στον τομέα της ασφάλειας και άμυνας θα συμβάλλει θετικά στην παγκόσμια και διατλαντική ασφάλεια και λειτουργεί συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει, για τα κράτη μέλη του, το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας.

Η ενισχυμένη συνεργασία με ομονοούντες και άλλους εταίρους στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για την πλοήγηση της ΕΕ σε αυτό το νέο στρατηγικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, η εξέλιξη των βασικών γεωπολιτικών δυναμικών θέτει νέα θεμελιώδη στρατηγικά διλήμματα για την ΕΕ. Ο αντίκτυπος των **αυξανόμενων** φιλοδοξιών και της διεκδικητικότητας της Κίνας, σε συνδυασμό με τον **στρατηγικό ανταγωνισμό** που επί του παρόντος καθορίζει τις σχέσεις ΗΠΑ–Κίνας, όσον αφορά την ασφάλεια, την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ασφάλεια και ανθεκτικότητα της ΕΕ, θα καταστεί μεγαλύτερος. **Η εμβάθυνση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης Κίνας–Ρωσίας**, μεταξύ άλλων σε επίπεδο στρατιωτικής συνεργασίας, θα συνεχίσει επίσης να αυξάνει τη διασύνδεση των στρατηγικών πεδίων από την Ευρώπη έως τον Ινδοειρηνικό, αλλά και να συνδέει και να διογκώνει τις απειλές κατά της ασφάλειας. Ταυτόχρονα, **το πολυμερές σύστημα υφίσταται πρωτοφανείς πιέσεις**, καθώς μεγάλες δυνάμεις σε όλο τον κόσμο προκρίνουν όλο και περισσότερο τον ανταγωνισμό και τον εξαναγκασμό έναντι της συνεργασίας και μειώνουν τις δεσμεύσεις και τη συνεισφορά τους σε πολυμερείς οργανισμούς και κανόνες. Οι κατάφωρες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, η περιφρόνηση των βασικών αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και οι σοβαρές περιπτώσεις αμφισβήτησης οικουμενικών κανόνων αποτελούν σοβαρότατη απειλή για την παγκόσμια τάξη που οικοδομήθηκε τα τελευταία ογδόντα χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η αντιμετώπιση πιεστικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, η ρύθμιση της χρήσης της ΤΝ και η πρόληψη παραβιάσεων μεγάλης κλίμακας του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Οι περικοπές στη χρηματοδότηση των ανθρωπιστικών προσπαθειών και των προσπαθειών συνεργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο θέτουν ολόκληρες χώρες και εκατομμύρια ζωές σε κίνδυνο.

Εντός αυτής της πραγματικότητας, η ίδια η ΕΕ βρίσκεται σε ένα περιβάλλον μακροπρόθεσμης πολυδιάστατης κρίσης, στο οποίο πρωταρχική πρόκληση δεν είναι πλέον η διαχείριση μεμονωμένων απειλών, αλλά η διαχείριση σωρευτικών και αλληλεπιδρώντων κλυδωνισμών σε όλους τους τομείς και σε όλα τα μέρη. Οι διεθνείς σχέσεις χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από στρατηγικό, πολιτικό και οικονομικό ανταγωνισμό, αντιπαραθέσεις και, τελικά, συγκρούσεις. **Οι προκλήσεις για την ασφάλεια της ΕΕ είναι πλέον και γεωοικονομικές,** καθώς, μεταξύ άλλων, το εμπόριο, οι αλυσίδες εφοδιασμού και η πρόσβαση στην ενέργεια και σε άλλους πόρους χρησιμοποιούνται ως όπλα. Οι στρατηγικές και συχνά ασύμμετρες εξαρτήσεις, καθώς και τα σημεία συμφόρησης του εφοδιασμού και της ναυτιλίας απαιτούν από την ΕΕ να προσεγγίσει την οικονομική και τεχνολογική ανταγωνιστικότητα και ως βασικό παράγοντα ενίσχυσης της ασφάλειάς μας. Κατά τον ίδιο τρόπο που οι εσωτερικές και οι εξωτερικές απειλές έχουν συγχωνευτεί, και οι γεωπολιτικές και γεωοικονομικές απειλές διασταυρώνονται, πρέπει και οι προσεγγίσεις να είναι ενιαίες. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να μειωθούν τα τρωτά σημεία σε όλους τους στρατηγικούς τομείς που είναι κρίσιμοι για την ανθεκτικότητα των κοινωνιών μας, προκειμένου να διαφυλαχθούν οι αξίες και τα συμφέροντά μας.

Η **Ουκρανία** έχει επιδείξει εξαιρετική ανθεκτικότητα έναντι του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας, έχει κατορθώσει να αλλάξει τη δυναμική στο πεδίο της μάχης προς όφελός της και έχει αποδειχθεί εγγυήτρια της ασφάλειας πέραν των συνόρων της, με αναξιοποίητες δυνατότητες σε επίπεδο αμυντικής βιομηχανίας. Η ΕΕ εμφανίζεται ενωμένη και αποφασιστική όσον αφορά τη στήριξη στην Ουκρανία και την άσκηση περαιτέρω πίεσης στη Ρωσία.

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι αυξανόμενες γεωπολιτικές προκλήσεις έχουν ενισχύσει και υπογραμμίσει περαιτέρω τη **γεωστρατηγική σημασία της διεύρυνσης** ως σημαντικού παράγοντα που θα συμβάλει στην ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία της Ευρώπης, ενώ όλο και περισσότερο ενισχύεται η αντίληψη ότι και οι υποψήφιος προς ένταξη χώρες θα συνεισφέρουν στην ασφάλεια. Το γεγονός ότι οι υποψήφιος χώρες έρχονται πιο κοντά στην ΕΕ μέσω μιας διαδικασίας προσχώρησης που βασίζεται σε αξιοκρατικές και αξιόπιστες μεταρρυθμίσεις, μειώνει τις πολιτικές και οικονομικές εξαρτήσεις τους και συμβάλλει στην επίτευξη των κοινών στόχων.

Τα **Δυτικά Βαλκάνια** αποτελούν, όπως και η Μολδαβία και η Ουκρανία, αναπόσπαστο κομμάτι του μέλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουν προοπτική προσχώρησης στην ΕΕ. Η ενίσχυση της ευθυγράμμισης της εξωτερικής πολιτικής, η εμβάθυνση της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας και η οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι κοινών προκλήσεων, όπως οι υβριδικές απειλές και άλλα είδη απειλών που αναδύονται επίσης από την περιοχή και επηρεάζουν την ΕΕ, υπό την επιρροή περιφερειακών και εξωτερικών παραγόντων, εξακολουθούν να αποτελούν βασικά στοιχεία της εταιρικής σχέσης ΕΕ–Δυτικών Βαλκανίων, καθώς και της συμπεριληπτικής περιφερειακής συνεργασίας, της συμφιλίωσης και των σχέσεων καλής γειτονίας.

Στην **ανατολική γειτονία** μας, η Ρωσία διεξάγει υβριδικές δραστηριότητες κατά διάφορων βασικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Αρμενίας. Η Ρωσία προβάλλει την αυταρχική πορεία της Λευκορωσίας ως πρότυπο για άλλες χώρες που βρίσκονται στη σφαίρα επιρροής της Ρωσίας. Ο αυταρχισμός στο εσωτερικό της **Λευκορωσίας**, η ενεργός στρατιωτική στήριξή της στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ιδίως η παροχή στη Ρωσία και τις ρωσικές ένοπλες δυνάμεις της δυνατότητας να χρησιμοποιούν το έδαφός της, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη τακτικών πυρηνικών όπλων, καθώς και οι υβριδικές επιχειρήσεις στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων οικονομικών και άλλων αποσταθεροποιητικών ενεργειών κατά της ΕΕ και των κρατών μελών της, εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρή πρόκληση για την ασφάλεια της ΕΕ.

Η σταθερότητα και η ασφάλεια στην ευρύτερη **περιοχή του Εύξεινου Πόντου** έχουν στρατηγική σημασία για την ΕΕ. Η περιοχή πλήττεται σοβαρά από την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, όπως μαρτυρούν τα επαναλαμβανόμενα περιστατικά με δρόνους στο έδαφος των κρατών μελών της ΕΕ, με εκτεταμένες επιπτώσεις όσον αφορά την ασφάλεια, την ανθεκτικότητα, την ελευθερία ναυσιπλοΐας και την οικονομική ανάπτυξη, τις κρίσιμες υποδομές και τη συνδεσιμότητα.

Η **Ανατολική Μεσόγειος** παραμένει μια περιοχή στρατηγικής σημασίας για την ασφάλεια και τη σταθερότητα της ΕΕ, η οποία παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες, αλλά και σημαντικές προκλήσεις. Παράλληλα με την υπεράσπιση των συμφερόντων της και των συμφερόντων των κρατών μελών της, η ΕΕ θα πρέπει να παράσχει κίνητρα στους εταίρους της στην περιοχή ώστε να συμμετάσχουν σε πλαίσια συνεργασίας και εταιρικές σχέσεις, σε πλήρη συμφωνία με το διεθνές δίκαιο και το κεκτημένο της ΕΕ. Η ανάπτυξη αμοιβαία επωφελούς σχέσης με την **Τουρκία** με σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Απριλίου του 2024, εξακολουθεί να υπηρετεί το στρατηγικό συμφέρον της ΕΕ. Η εποικοδομητική συμμετοχή της ίδιας της Τουρκίας θα συμβάλει καθοριστικά στην προώθηση διαφόρων τομέων συνεργασίας. Εν προκειμένω, η ΕΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επανέναρξη και την πρόοδο των συνομιλιών για τη διευθέτηση του ζητήματος της Κύπρου με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας ΕΕ–Τουρκίας. Η ΕΕ εξακολουθεί να αναμένει από την Τουρκία να δεσμευτεί απερίφραστα υπέρ των σχέσεων καλής γειτονίας, μεταξύ άλλων με την αποκήρυξη κάθε απειλής χρήσης βίας.

Η σταθερότητα, η ασφάλεια και η οικονομική ανάπτυξη της **λεκάνης της Μεσογείου, καθώς και της ευρύτερης Νότιας Γειτονίας**, είναι προς το άμεσο και ζωτικό συμφέρον της ΕΕ. Η ενίσχυση της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την ΕΕ· δεδομένης δε της ενίσχυσης των οικονομικών δεσμών, των πολιτικών σχέσεων και της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας με τους εταίρους της Νότιας Μεσογείου, δημιουργούνται κοινές ευκαιρίες και αντιμετωπίζονται κοινές προκλήσεις.

Στη **νότια γειτονία** μας, η ταχέως επιδεινούμενη κατάσταση στη Μέση Ανατολή αποτελεί άμεση πρόκληση για τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ. Οι μαζικές συνέπειες των συγκρούσεων σε μη στρατιωτικό και σε ανθρωπιστικό επίπεδο, σε συνδυασμό με τη σοβαρή δυσπιστία και ένταση στην περιοχή, αποτελούν σημαντικό κίνδυνο και ασκούν τεράστια πίεση στις ανθρωπιστικές και οικονομικές ικανότητες, καθώς και στις ικανότητες διαχείρισης της μετανάστευσης της ΕΕ, εάν μείνουν ανεξέλεγκτες.

Ενώ οι χώρες της **νότιας** γειτονίας μας, από τη Λιβύη έως την Υεμένη και το Ιράκ, απειλούνται από σημαντική αστάθεια, οι πιο πιεστικές προκλήσεις με τις οποίες εξακολουθεί να βρίσκεται αντιμέτωπη επί του παρόντος η ΕΕ είναι η κατάσταση στο Ισραήλ και την Παλαιστίνη, η σταθερότητα **στη Συρία και τον Λίβανο** και η αντιμετώπιση των συνεπειών του πολέμου με το Ιράν. Η περιφερειακή σταθερότητα και η πλήρης αποκατάσταση της ελευθερίας ναυσιπλοΐας και της ασφαλούς διέλευσης μέσω των Στενών του Ορμούζ, καθώς και η κατόπιν διαπραγματεύσεων μακροπρόθεσμη επίλυση όλων των εκκρεμών ζητημάτων, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, είναι υψίστης σημασίας. Η στήριξη της λύσης των δύο κρατών εξακολουθεί να συμφέρει την ΕΕ από στρατηγική άποψη, όπως και η διευθέτηση της σύγκρουσης μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης, η οποία προσφέρει μια ευκαιρία για καθολική ασφάλεια και ειρήνη. Ο **Περσικός Κόλπος** εξακολουθεί να αποτελεί για την ΕΕ γειτονική περιοχή με μεγάλη σημασία. Η σταθερότητα σε αυτόν είναι καίρια για την περιφερειακή ασφάλεια, την οικονομική διαφοροποίηση και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Οι τρέχουσες εξελίξεις αναδεικνύουν τη στρατηγική σημασία των Στενών του Hormuz και του Στενού Bab-el-Mandeb ως κρίσιμων θαλάσσιων αρτηριών για την Ευρώπη. Οι διαταραχές σε αυτές τις πλωτές οδούς απειλούν την περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα, υπονομεύουν την ελευθερία ναυσιπλοΐας και τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, θέτουν σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια και τις αλυσίδες εφοδιασμού και παρεμποδίζουν την ελεύθερη ροή του εμπορίου, τη συνδεσιμότητα, την ενεργειακή διαφοροποίηση και την οικονομική ανθεκτικότητα. Ταυτόχρονα, το **Ιράν**, με τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων που διεξάγει, τη στρατιωτική συνεργασία του με τη Ρωσία, τις αποσταθεροποιητικές του δραστηριότητες στην περιοχή και στην Ευρώπη και την καταστολή εις βάρος του ίδιου του λαού του, εξακολουθεί να αποτελεί απειλή για την περιφερειακή και διεθνή τάξη ασφαλείας.

Το περιβάλλον ασφαλείας στην ΕΕ διαμορφώνεται όλο και περισσότερο από τις εξελίξεις στην **περιοχή της Αρκτικής** και γύρω από αυτήν, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τη συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων, τις υβριδικές απειλές, τις περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις και την ανάγκη για κοινωνική ανθεκτικότητα. Οι γεωπολιτικές εντάσεις και ο γεωοικονομικός ανταγωνισμός στην Αρκτική καθιστούν επιτακτική την από κοινού αντίδραση της ΕΕ και των εταίρων μας.

Η **Αφρική** είναι μια ήπειρος με στρατηγική σημασία για την ΕΕ, η οποία έχει σημαντικές δυνατότητες λόγω του νεανικού πληθυσμού της που διαρκώς αυξάνεται, των δυναμικών οικονομιών της και των ποικίλων φυσικών πόρων της. Η ανάπτυξη των δυνατοτήτων της, ωστόσο, παρεμποδίζεται από την αστάθεια, τα τρωτά σημεία στον τομέα της οικονομίας, τις συγκρούσεις, την τρομοκρατία και τον βίαιο εξτρεισμό και/ή το οργανωμένο έγκλημα. Παράλληλα, ο ανταγωνισμός μεταξύ μεσαίων και μεγάλων δυνάμεων για την άσκηση επιρροής στην Αφρική εντείνεται, πυροδοτώντας επιθετικές στρατηγικές επιρροής είτε στον στρατιωτικό είτε στον οικονομικό και τον τραπεζικό τομέα, τον τομέα των μέσων ενημέρωσης και τον κυβερνοχώρο, και κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος έναντι των συντονισμένων, μακροπρόθεσμων προσπάθειών για σταθεροποίηση και ανάπτυξη. Οι δημογραφικές εξελίξεις, οι παρατεταμένες συγκρούσεις και η έλλειψη ισχυρών κρατικών δομών και κοινωνικών υποδομών δημιουργούν συνθήκες που ευνοούν την εμφάνιση κρίσεων, είτε στο Σουδάν είτε στο Σαχέλ είτε προς τον Κόλπο της Γουινέας. Αυτές οι εστίες κρίσης εξαπλώνονται σε περιφερειακό επίπεδο, με αποτέλεσμα να επηρεάζουν τις κοινότητες, να λειτουργούν ως ασφαλή καταφύγια για τρομοκρατικά και εγκληματικά δίκτυα και να δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για εχθρικές ξένες επιρροές, για παράδειγμα από τη Ρωσία. Η σημασία του **Σαχέλ** για την ευρωπαϊκή ασφάλεια εξακολουθεί να είναι καίρια λόγω των αλληλένδετων απειλών —της τρομοκρατίας και των δευτερογενών επιπτώσεων της στις γειτονικές χώρες, των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος που ελέγχουν τις οδούς διακίνησης ναρκωτικών και εμπορίας ανθρώπων προς την Ευρώπη, καθώς και της ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ της Ρωσίας και των αρχών των χωρών του Κεντρικού Σαχέλ— που επηρεάζουν τα συμφέροντά μας, οι οποίες επιτείνονται από παράγοντες όπως η αστάθεια των κρατών, το κενό ασφαλείας και η αυξημένη παρουσία στρατηγικών ανταγωνιστών. Το **Σουδάν** εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη κρίση εσωτερικού εκτοπισμού και πείνας στον κόσμο, με κρίσιμες επιπτώσεις σε περιφερειακό και ευρύτερο επίπεδο, μεταξύ άλλων και για την ΕΕ. Η εκμετάλλευση των τρωτών σημείων και της αστάθειας αποσταθεροποιεί περαιτέρω τα ευάλωτα κράτη και τις οικονομίες τους, και παράλληλα υπονομεύει την προστασία των αμάχων και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αντικανονική μετανάστευση αποτελεί κοινή πρόκληση την οποία τόσο η ΕΕ όσο και η Αφρική καλούνται να αντιμετωπίσουν, καθώς αμφότερες έχουν συμφέρον να διασφαλίσουν ότι η μετανάστευση πραγματοποιείται με ασφαλή, εύτακτο και κανονικό τρόπο.

Η ασφάλεια του **Ινδοειρηνικού** συνδέεται περισσότερο από ποτέ με την ασφάλεια της Ευρώπης. Η ολοένα και πιο διεκδικητική στάση της Κίνας στις θάλασσες της Νότιας και Ανατολικής Κίνας και στα Στενά της Ταϊβάν μπορεί να έχει όλο και μεγαλύτερο αντίκτυπο στην ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία της Ευρώπης και του Ινδοειρηνικού. Η αλλαγή του status quo όσον αφορά τα Στενά της Ταϊβάν θα είχε βαθύ αντίκτυπο στην παγκόσμια ασφάλεια. Επίσης στην **Ασία**, το Αφγανιστάν εξακολουθεί να προκαλεί σοβαρές ανησυχίες για την ασφάλεια τόσο στην περιοχή όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω της τρομοκρατίας ή της εξάπλωσης του βίαιου εξτρεμισμού, του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και των αυξανόμενων προκλήσεων στον τομέα της αντικανονικής μετανάστευσης. Ορισμένοι παράγοντες, όπως η Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ), εξακολουθούν να θέτουν σε κίνδυνο την περιφερειακή και διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, μέσω όπλων μαζικής καταστροφής, των πυρηνικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων για βαλλιστικούς πυραύλους που διεξάγουν, αλλά επίσης όλο και περισσότερο μέσω επιχειρήσεων συλλογής πληροφοριών, κυβερνοεπιθέσεων και εκστρατειών παραπληροφόρησης. Οι συνεχιζόμενες παλαιότερες συγκρούσεις εξακολουθούν επίσης να θέτουν εμπόδια στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων ρυθμίσεων ασφαλείας σε ολόκληρη την περιοχή.

Τέλος, με **τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική** έχουμε βαθείς ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς και είμαστε από κοινού βαθιά προσηλωμένοι στην πολυμερή προσέγγιση που βασίζεται σε κοινές θεμελιώδεις αρχές και αξίες. Αστάθεια και διαταραχές, ωστόσο, ενδέχεται να προκληθούν λόγω των κοινωνικοοικονομικών ανισορροπιών που υφίστανται σε αρκετές χώρες της Λατινικής Αμερικής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω του ότι απειλείται η πολιτική σταθερότητα. Στην Κεντρική Αμερική, οι διχόνοιες στην περιοχή και οι έντονες μεταναστευτικές πιέσεις είναι πιθανό να συνεχιστούν, πυροδοτώντας περαιτέρω διασυνοριακές προκλήσεις που σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα.

Οι κρίσεις αυτές καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο **οι περιφερειακές συγκρούσεις προκαλούν συστημικές επιπτώσεις σε παγκόσμιο επίπεδο**. Οι δυναμικές που διαμορφώνουν το περιβάλλον είναι αλυσιδωτές. Οι συγκρούσεις διαταράσσουν τις ενεργειακές ροές, οι ενεργειακοί κλυδωνισμοί οδηγούν σε πληθωρισμό και οικονομική αστάθεια, η οικονομική πίεση πυροδοτεί κοινωνικές εντάσεις και τον πολιτικό κατακερματισμό. Ενώ η ΕΕ, ως παράγοντας που βασίζεται σε αρχές και προωθεί την πολυμερή προσέγγιση και την προληπτική διπλωματία, ανταποκρίνεται σε αυτές τις προκλήσεις οικοδομώντας εταιρικές σχέσεις που συμβάλλουν στη διασφάλιση της ασφάλειάς μας, παράγοντες σε ολόκληρο τον κόσμο που ακολουθούν τη μέση οδό υιοθετούν όλο και περισσότερο προσεγγίσεις αντιστάθμισης κινδύνων με γνώμονα την ενέργεια, την επισιτιστική ασφάλεια και την κυριαρχία, και τείνουν λιγότερο να ευθυγραμμιστούν με τις δικές μας προοπτικές.

Αναδυόμενες και διασυνοριακές απειλές και προκλήσεις

Όσον αφορά το ευρύτερο στρατηγικό περιβάλλον της, η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα επικίνδυνο μείγμα ένοπλων επιθετικών ενεργειών, παράνομων προσαρτήσεων, ασταθών κρατών, αναθεωρητικών δυνάμεων και αυταρχικών καθεστώτων. Τα περιβάλλοντα αυτά αποτελούν πρόσφορο έδαφος για **πολλαπλές διασυνοριακές απειλές κατά της ευρωπαϊκής ασφάλειας**, από την τρομοκρατία, τον βίαιο εξτρεμισμό και το οργανωμένο έγκλημα έως τις υβριδικές συγκρούσεις και τις κυβερνοεπιθέσεις, την εργαλειοποίηση της αντικανονικής μετανάστευσης, τη διάδοση όπλων και την προοδευτική αποδυνάμωση του πλαισίου για τον έλεγχο των όπλων. Η χρηματοπιστωτική αστάθεια και οι ακραίες κοινωνικές και οικονομικές αποκλίσεις τροφοδοτούν περαιτέρω τις δυναμικές αυτές και έχουν αυξανόμενο αντίκτυπο στην ασφάλειά μας. Ο ανταγωνισμός για την άσκηση επιρροής έχει καταστεί σημαντικός παράγοντας που οδηγεί σε ανασφάλεια, αποσταθεροποίηση και οικονομική αστάθεια στις γειτονικές μας χώρες.

Η **αντικανονική μετανάστευση**, η οποία αποτελεί πρόκληση, πρέπει να αντιμετωπιστεί μαζί με τα βαθύτερα αίτια της μεταξύ άλλων, ούτως ώστε να καταπολεμηθούν τα εγκληματικά δίκτυα παράνομης διακίνησης και η εργαλειοποίηση από παράγοντες απειλής. Αυτό πρέπει να γίνει επίσης μέσω της σύναψης ισχυρών εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες στο κομμάτι της πρόληψης των αντικανονικών αναχωρήσεων, αλλά και μέσω της αξιοποίησης των ευκαιριών που δημιουργούνται από τη νόμιμη μετανάστευση με ασφαλή και εύτακτο τρόπο, σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες των κρατών μελών.

Τα διασυνοριακά δίκτυα **οργανωμένου εγκλήματος** αποτελούν μείζονα απειλή για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους θεσμούς της Ευρώπης, καθώς και για την ευρωπαϊκή οικονομία. Επίσης, η δράση τους γίνεται σταδιακά αποσταθεροποιητική, καθώς επιταχύνονται από την τεχνητή νοημοσύνη (TN) και άλλες νέες τεχνολογίες, και διασυνδέονται όλο και περισσότερο με εγκληματικές ομάδες που δραστηριοποιούνται σε διάφορες περιοχές και ηπείρους. Η διακίνηση ναρκωτικών και πυροβόλων όπλων, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το κυβερνοέγκλημα και η παράνομη διακίνηση μεταναστών αποτελούν κοινή απειλή για την ΕΕ, τα Δυτικά Βαλκάνια, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, καθώς και όλο και περισσότερο για τη Δυτική Αφρική. Ο **αγώνας δρόμου για τεχνολογική κυριαρχία**, ιδίως στην τεχνητή νοημοσύνη, θα συνεχίσει να διαμορφώνει το στρατηγικό περιβάλλον, ως προεξέχον πεδίο ανταγωνισμού και κρίσιμος παράγοντας διευκόλυνσης. Οι παράγοντες που επιτυγχάνουν ηγετική θέση στην TN θα είναι σε θέση να συνδυάζουν τη λήψη αποφάσεων, τα στρατιωτικά συστήματα, τη χειραγώγηση των πληροφοριών και την οικονομική ισχύ με τρόπους που δημιουργούν διαρθρωτικά πλεονεκτήματα. Η δυναμική αυτή αυξάνει την πιθανότητα μιας πιο συγκεντρωτικής κατανομής της ισχύος στον κόσμο.

Κρατικοί και μη κρατικοί παράγοντες που χρησιμοποιούν **υβριδικές** τακτικές, κυβερνοεπιθέσεις, παρεισφρήσεις δρόνων και άλλων αεροσκαφών, εκστρατείες παραπληροφόρησης, παρεμβάσεις στις εκλογές και τις πολιτικές μας διαδικασίες, οικονομικό εξαναγκασμό και εργαλειοποίηση των αντικανονικών μεταναστευτικών ροών, καθώς και κατασκοπεία, μεταξύ άλλων μεταξύ εταίρων, έχουν συμβάλει στη μείωση του ορίου για το ξέσπασμα μιας σύγκρουσης, θέτοντας άμεσες και ευαίσθητες απειλές για την ασφάλεια και τη δημοκρατική μας ακεραιότητα, ενώ παράλληλα παρέχουν τη δυνατότητα αποποίησης ευθυνών και επιτρέπουν τη δημιουργία διλημμάτων ως προς την απόδοση ευθυνών.

Οι επιθέσεις που αφορούν χειραγώγηση των πληροφοριών και παρεμβάσεις από το εξωτερικό (**FIMI**) εντείνονται τόσο ως προς τη συχνότητα όσο και ως προς την πολυπλοκότητα. Για παράγοντες όπως η Ρωσία και άλλοι δρώντες, η χειραγώγηση των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις από το εξωτερικό αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης εργαλειοθήκης πολιτικού πολέμου. Εντοπίζουν κενά και τρωτά σημεία στις ανοικτές κοινωνίες μας και επιτείνουν τις διαιρέσεις, δημιουργώντας αστάθεια και επιδιώκοντας την παράλυση στη λήψη αποφάσεων. Οι παράγοντες απειλής συχνά συνδυάζουν τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό με άλλες υβριδικές δράσεις και επιχειρούν με συντονισμένες, μακροπρόθεσμες εκστρατείες. Οι απειλές αυτές όχι μόνο υπονομεύουν τις δημοκρατικές διαδικασίες και την εμπιστοσύνη του κοινού, αλλά δημιουργούν επίσης σημαντικές προκλήσεις για την ασφάλεια και την ακεραιότητα των πληροφοριών μας.

Καθώς τα πεδία μάχης και οι εμπόλεμες ζώνες έχουν πολλαπλασιαστεί στη γειτονιά μας, από την Ουκρανία έως το Ιράν, οι τομείς της πολεμικής τεχνολογίας και βιομηχανίας έχουν εξελιχθεί δραματικά, αποκαλύπτοντας νέα **κενά σε κρίσιμες δυνατότητες** και νέα τρωτά σημεία για τους Ευρωπαίους, συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών, της αεράμυνας και των δρόνων.

Η **διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής** και των φορέων τους είναι πιθανό να ενταθεί, καθώς μεγάλες πυρηνικές δυνάμεις επεκτείνουν το οπλοστάσιό τους, συνεχίζουν να αναπτύσσουν και να δοκιμάζουν νέα οπλικά συστήματα και απομακρύνονται από τους υφιστάμενους μηχανισμούς ελέγχου των όπλων. Το πυρηνικό και βαλλιστικό πρόγραμμα της ΛΔΚ εξακολουθεί να προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία. Το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν παραμένει χωρίς διεθνή εποπτεία και αποτελεί διαρκή πηγή αστάθειας και συγκρούσεων στην περιοχή. Τόσο η Ρωσία όσο και η Κίνα επεκτείνουν το πυρηνικό τους οπλοστάσιο και αναπτύσσουν νέα οπλικά συστήματα. Η ρωσική ηγεσία χρησιμοποίησε την πυρηνική απειλή στο πλαίσιο της εισβολής της στην Ουκρανία. Περιφερειακές δυνάμεις έχουν επίσης πρόσβαση σε εξελιγμένα συμβατικά όπλα, από συστήματα άρνησης πρόσβασης/περιοχής έως βαλλιστικούς πυραύλους και πυραύλους κρουζ. Τις τάσεις αυτές επιδεινώνει η διάβρωση της αρχιτεκτονικής ελέγχου των όπλων στην Ευρώπη, από τη συνθήκη επί των συμβατικών δυνάμεων στην Ευρώπη έως τη συνθήκη για τις πυρηνικές δυνάμεις μέσου βεληνεκούς και τη συνθήκη ανοικτών ουρανών. Αυτό το κανονιστικό κενό επηρεάζει άμεσα την ασφάλεια της ΕΕ. Η διαφύλαξη της παγκόσμιας απαγόρευσης χημικών όπλων αποτελεί κοινή, παγκόσμια ευθύνη.

Ταυτόχρονα, η ελεύθερη και ασφαλής πρόσβαση σε **παγκόσμιους στρατηγικούς τομείς** αμφισβητείται ολοένα και περισσότερο. Ο κυβερνοχώρος έχει καταστεί πεδίο στρατηγικού ανταγωνισμού, σε μια εποχή αυξανόμενης εξάρτησης από τις ψηφιακές τεχνολογίες. Αντιμετωπίζουμε όλο και συχνότερα πιο εξελιγμένες κυβερνοεπιθέσεις. Είναι σημαντικό ο κυβερνοχώρος να παραμείνει ανοικτός, ελεύθερος, σταθερός και ασφαλής.

Ο τομέας του **διαστήματος** έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ασφάλεια και την άμυνα. Είναι καίριας σημασίας για τις δυνατότητες παρατήρησης, παρακολούθησης, πλοήγησης και επικοινωνίας, αποτελεί ωστόσο έναν κορεσμένο και αμφιλεγόμενο τομέα, με ολοένα και πιο ανεύθυνες συμπεριφορές από στρατηγικούς ανταγωνιστές, συχνές απειλές κατά των διαστημικών υποδομών σε τροχιά και στο έδαφος, ενόσω οι μεγάλοι και αναδυόμενοι παράγοντες επεκτείνουν σημαντικά την παρουσία τους και προετοιμάζονται για πολεμικές επιχειρήσεις στο διάστημα.

Η **ασφάλεια στη θάλασσα** παγκοσμίως είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια της ΕΕ, την οικονομική της ανάπτυξη, το ελεύθερο εμπόριο, τις μεταφορές και την ενεργειακή ασφάλεια. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να σέβεται την έννομη τάξη που θεσπίστηκε με την UNCLOS, αναγνωρίζοντας τον κεντρικό της χαρακτήρα, και αναμένει από όλα τα κράτη να τηρούν τις θεμελιώδεις αρχές και τους κανόνες του δικαίου της θάλασσας. Η ΕΕ αντιμετωπίζει ένα τοπίο ταχέως εντεινόμενων απειλών στη θάλασσα, από παραδοσιακές απειλές όπως η πειρατεία, η εμπορία ανθρώπων και οι ένοπλες ληστείες στη θάλασσα έως τον κρατικό εξαναγκασμό και τις υβριδικές επιθέσεις σε υποδομές ζωτικής σημασίας, μεταξύ άλλων σε ευρωπαϊκά ύδατα. Αναδυόμενες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι οποίες βρίσκουν εφαρμογή σε μη επανδρωμένα υποβρύχια σκάφη, μολονότι προσφέρουν πολλές ευκαιρίες, δημιουργούν επίσης ιδιαίτερα τρωτά σημεία στον τομέα της θάλασσας, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν. Οι θαλάσσιες ζώνες, οι κρίσιμες θαλάσσιες γραμμές επικοινωνίας και διάφορα σημεία θαλάσσιας συμφόρησης, καθώς και ο θαλάσσιος βυθός, καθίστανται ολοένα και περισσότερο διαφιλονικούμενα σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ασφάλεια της ΕΕ στον **αέρα** αμφισβητείται επίσης μέσω ολοένα και πιο επιθετικών στάσεων στον τομέα αυτό με την άνοδο των τακτικών άρνησης πρόσβασης/περιοχής.

Η κλιματική αλλαγή, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και οι φυσικές καταστροφές θα έχουν επίσης σοβαρό αντίκτυπο στο τοπίο της ασφάλειάς μας τις προσεχείς δεκαετίες και αποδεδειγμένα αποτελούν παράγοντες αστάθειας και συγκρούσεων σε όλο τον κόσμο και, συνεπώς, απειλούν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Απτά σχετικά παραδείγματα είναι ο ανταγωνισμός για φυσικούς πόρους όπως είναι οι γεωργικές εκτάσεις και το νερό και η εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων για πολιτικούς σκοπούς. Η απανθρακοποίηση και η αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και της κυκλικότητας στις οικονομίες μας συνοδεύονται από συγκεκριμένες προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας, μεταξύ άλλων την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες, τη διαχείριση των αλυσίδων αξίας και της βιωσιμότητας, καθώς και οικονομικές και πολιτικές μετατοπίσεις που προκαλούνται από την απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα. Οι **παγκόσμιες κρίσεις στον τομέα της υγείας** μπορούν επίσης να προκαλέσουν σημαντικές πιέσεις στις κοινωνίες και τις οικονομίες, με εκτεταμένες γεωπολιτικές επιπτώσεις.

Σε όλες αυτές τις διασυννοριακές προκλήσεις, **η επιταχυνόμενη διάβρωση του σεβασμού του διεθνούς δικαίου και οι αυξανόμενες απειλές κατά των παγκόσμιων και πολυμερών θεσμών διεθνούς συνεργασίας**, στη διαμόρφωση και την ανάπτυξη των οποίων συμβάλαμε τις τελευταίες δεκαετίες, αποτελούν μια ολοένα και πιο πιεστική οριζόντια, συστημική πρόκληση για εμάς και τους εταίρους μας, καθώς υπονομεύουν την παγκόσμια, συλλογική ικανότητα επίλυσης των εν λόγω προκλήσεων —και αξιοποίησης των ευκαιριών που αυτά δημιουργούν· η από κοινού δράση αποτελεί τον μοναδικό ή τον πιο αποτελεσματικό τρόπο αντιμετώπισης των ζητημάτων αυτών.